

A szerző eddig megjelent írásaiban elsősorban társadalom- és népiségtörténettel foglalkozott. Könyveivel a teljes keresztmetszetű magyar társadalom jobb megismertetéséhez kívánt hozzájárulni. Látóhatárába vonta a parasztság, a nemesség, a polgárság, a hajdúk és az értelmiség számos történeti kérdését. (A paraszti migráció és politikai megítélése Magyarországon 1849–1914. Bp., 1980.; Városlakó nemesek az Alföldön. Bp., 1988.; A debreceni cívisvagyon. Bp., 1989.; A hajdúk a XVIII. században. Debrecen, 1969.; Az ország iskolája. A debreceni kollégium gazdasági erőforrásai. Debrecen, 1995.)

A mostani kötete tematikailag valójában életművének az összegzése. Csaknem valamennyi eddigi fő vonulata helyet kap benne, és azokat szerves egységbe építve szegődik a sorsfordító idők nyomába. A magyar történelem egyik kényszerű irányváltásának módozatait, megjelenési formáit, népi-társadalmi következményeit elemzi és rendszerezi.

A magyarországi oszmanisztika és a köztörténetírás jeles képviselőinek jóvoltából ma már hazánk török kori viszonyairól sokat tudunk, az alapkérdések jó része tisztázódott. A továbbélő, bizonyos vonatkozásokban napjainkig ívelő hatásáról azonban kevés szó esett. Amennyiben ez meg is történt, az összekötő szálakat, az ok és okozati viszonyokat nem kerestük. A kötet szerzője most ezt az utóhatást kísérli meg felmérni és értékelni. Elsősorban nem magáról a hódoltság koráról ír, arról csak annyit mond el, ami a téma jobb megértéséhez szükséges. A hangsúlyt sokkal inkább a török kiűzését követő évszázadokban mutatkozó nehéz és megkerülhetetlen történelmi örökségre helyezi. A vizsgálati szálakat három fő irányba futtatja: a népességfejlődés, a településtörténet és a társadalmi következmények síkján. Tekintetével azonban a művelődéstörténeti vetületeket is követi.